

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 322/2021
17.06.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Душанка Ђапић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици, ради утврђења права својине, предаје државине и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1870/20 од 06.10.2020. године, у седници већа одржаној дана 17.06.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1870/20 од 06.10.2020. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1870/20 од 06.10.2020. године, усвојена је жалба тужене и пресуда Основног суда у Сомбору П 697/2020 од 18.02.2020. године је преиначена, тако што је одбијен тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди да је стекла право својине на трактору ближе наведеном тим ставом изреке, што би тужена била дужна да призна и трпи и да се обавезе тужена да исти трактор преда тужиљи у државину, а да јој на име накнаде материјалне штете исплати износ од 400.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности до исплате, као и захтев тужиље за накнаду трошкова поступка; обавезана је тужиља да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 6.000,00 динара. Обавезана је тужиља да туженој накнади и трошкове жалбеног поступка у износу од 12.000,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, ревизију је благовремено изјавила тужиља, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11... 18/20), и оценио да ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је била запослена код ПП „ББ“ А.Д. из ..., које јој није платило отпремнину приликом одласка у пензију, због чега је водила спор у којем је 31.01.2008. године Општински суд у Сомбору донео пресуду ПП 385/07 обавезавши ПП „ББ“ да тужилци исплати износ од 105.581,35 динара на име отпремнине, са законском затезном каматом од 23.01.2008. године до исплате, и да јој накнади трошкове поступка у износу од 47.223,24 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Пресуда је постала правноснажна 14.10.2008. године, а извршна 01.11.2008. године. Тужилца је, као извршни поверилац, покренула извршни поступак пред истим судом вођен под И 942/07, у којем је извршитељ дана 10.04.2008. године сачинио записник о попису и процени покретних ствари извршног дужника и то трактора ... ..., регистарске ознаке ... ..., процењене вредности 466.014,01 динара. Трактор је у том моменту био у редовном возном и радном стању, са свим припадајућим деловима. Решењем Привредног суда у Сомбору СТ 40/2010 од 17.06.2010. године, отворен је стечајни поступак над ПП „ББ“, а поступак стечаја је закључен пошто је утврђено да не постоји правни интерес поверилаца и стечајног дужника за спровођење стечајног поступка. Решењем Основног суда у Сомбору И 3729/10 од 17.12.2010. године утврђено је да на место извршног дужника, уместо ранијег извршног дужника ПП „ББ“ ступа Република Србија. У овом предмету судски извршитељ је дана 27.02.2012. године сачинио записник о јавном надметању које је остало без успеха и том приликом је констатовао да је предметни трактор у неисправном и неупотребљивом стању, уз побројане делове који недостају. Друга јавна продаја заказана је и одржана 19.03.2012. године такође без успеха. Закључком суда од 08.06.2012. године тужилци је, као извршном повериоцу, додељена покретна ствар извршног дужника – наведени трактор, који је закључком од 08.03.2013. године предат тужилци. Закључком суда од 28.10.2013. године утврђено је да деобну масу представља новчани износ од 139.804,20 динара, те да се новчано потраживање извршног повериоца намирује у овом износу, а да преостало ненамирено новчано потраживање повериоца на име главног дуга износи 105.581,35 динара, са законском затезном каматом од 09.03.2013. године до исплате, а на име законске затезне камате 81.887,43 динара. Извршни поверилац – овде тужилца је обавезана да у року од 5 дана предложи даљи ток поступка у односу на преостали ненамирени део потраживања. Решењем И 3729/10 од 24.01.2014. године извршни поступак против извршног дужника Републике Србије је обустављен, а то решење постало је правноснажно 07.02.2014. године. Тужилца је предлагала наставак овог поступка, али је њен предлог одбачен решењем од 28.08.2014. године. Решењем Вишег суда у Сомбору Р4 И 7/15 од 10.03.2015. године одбачен је захтев за заштиту права на суђење у разумном року у поступку који се води пред Основним судом у Сомбору под И 3729/10. Дана 23.01.2012. године Република Србија и Град Сомбор су закључили уговор којим су констатовали да је Република Србија ванкњижни власник и корисник побројаних непокретности и свих покретних ствари означених у пописним листовима Одељења за комуналне делатности Града Сомбора од 09.08.2011. године, те су оне поверене на чување, привремено коришћење Граду Сомбору, који их је 11.03.2013. године уговором поверио на чување, привремено коришћење и управљање привредном друштву „ВВ“ д.о.о. ..., над којим је 19.04.2009. године покретнут поступак за принудну ликвидацију. Дана 22.03.2019. године предметни трактор се налазио на поседу Привредног друштва „ВВ“ д.о.о. „ББ“, на наткривеном простору који није адекватно обезбеђен од уласка страних лица, а вредност предметног трактора на дан 25.03.2019. године је била 60.000,00 динара, а на

дан 23.01.2012. године, под претпоставком да је био комплетан, да му је стање одговарало годинама старости и да се користио у интензивним условима експлоатације, била је 480.000,00 динара. Тужила се у 2016. години обраћала Градској управи Града Сомбора са захтевом за предају предметног трактора, упућена је да се обрати Републичкој дирекцији за имовину Републике Србије, што је и учинила, али Дирекција није одговорила на тужиљин захтев.

Код тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да је тужбени захтев тужиле основан применом члана 20. став 2. Закона о основама својинскоправних односа, сматрајући да је доношењем закључка о додели и предаји предметног трактора тужиле као извршном повериоцу, тужила по самом закону одлуком државног органа, постала власник ове покретне ствари, због чега је тужена дужна да преда трактор у државину. Одлуку о досуђењу накнаде штете – разлици у вредности трактора на дан вештачења и вредности коју је имао када је тужена трактор поверила на чување Граду Сомбору (23.01.2012. године), суд базира на одредбама Закона о облигационим односима и Закона о извршењу и обезбеђењу, сматрајући да је Република Србија поступила противправно, када је, без налога суда, предала пописану ствар трећем лицу, те је зато одговорна за њено оштећење и умањење вредности.

Међутим, другостепени суд је другачијег становишта, а што као правилно прихвата и Врховни касациони суд.

Одредбом члана 102. став 1. Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“ број 31/11... 139/14), било је прописано да ће суд или извршитељ, ако се ствар није могла продати на другом рочишту за јавно надметање или непосредном погодбом у року који је одредио, на предлог извршног повериоца, доделити ствар извршном повериоцу. У том случају, сматра се да је извршни поверилац намирен у висини која одговара износу од 30 % од процењене вредности ствари.

Чланом 131. истог Закона, било је прописано да након полагања цене у случају продаје непокретности јавним надметањем, односно по полагању цене у случају продаје непосредном погодбом, суд, односно извршитељ доноси закључак да се непокретност преда купцу и да се у јавну књигу уписе право својине у његову корист (став 1.). Закључак о предаји непокретности доставља се свим лицима којима се доставља и закључак о продаји, као и пореској управи (став 2.). Против овог закључка може се поднети захтев за отклањање неправилности о коме одлучује суд решењем, у складу са чланом 74. овог закона (став 3.). Приговор против решења из става 3. овог члана не одлаже извршење (став 4.). Решење о основаности захтева из става 3. овог члана не утиче на извршену продају, већ само може бити основ за накнаду штете (став 4.).

Одредбом члана 132. истог Закона било је прописано да је извршни дужник дужан да непокретност преда купцу одмах након достављања закључка о предаји непокретности, ако законом или споразумом са купцем није другачије одређено.

Чланом 133. истог Закона било је прописано да ће суд, односно извршитељ после доношења закључка о предаји непокретности наложити извршном дужнику да непокретност испразни и преда купцу (став 1.). Суд, односно извршитељ ће приступити спровођењу исељења, по правилима овог закона и извршењу ради испражњења и предаје непокретности (став 2.).

Ове одредбе се, сходно члану 103. Закона о извршењу и обезбеђењу, сходно примењују и у погледу извршења на покретним стварима ради намирења новчаног потраживања, док се према члану 123. истог Закона, на продајну цену и поступак продаје непокретности сходно примењују одредбе члана 97. и 102. овог закона.

Одредбом члана 150. Закона о стечају („Службени гласник РС“ број 104/09 и 83/14), било је прописано да је организација која спроводи поступак принудне наплате у обавези да једном месечно, и то последњег дана у месецу, са пресеком стања на тај дан, свим судовима надлежним за спровођење стечајног поступка достави обавештење о правним лицима са њихове територије која су обуставила сва плаћања у непрекидном трајању од најмање годину дана. Обавезе из става 1. овог члана не односе се на правна лица која су у поступку реструктурирања у складу са прописима којима се уређује поступак приватизације. Обавештење из става 1. овог члана, организација која спроводи поступак принудне наплате објављује у једном високотиражном дневном листу који се дистрибуира на целој територији Републике Србије и на својој интернет страни. По пријему обавештења из става 1. овог члана, стечајни судија по службеној дужности доноси решење о покретању претходног стечајног поступка у коме се утврђује и постојање правног интереса поверилаца за спровођење стечајног поступка. Према члану 151. стечајни судија ће решењем о покретању претходног поступка одредити висину предујма из члана 59. став 1. овог закона и рок од 60 дана од дана објављивања решења у ком повериоци или стечајни дужник могу тражити спровођење стечајног поступка и положити предујам. Решење из члана 150. став 4. овог закона објављује се на огласној табли суда и против њега није дозвољена жалба.

Чланом 152. истог Закона, прописано је да ако у року из члана 151. став 1. овог Закона буде уплаћен предујам, стечајни судија без одлагања заказује рочиште ради расправљања о постојању стечајног разлога за отварање стечајног поступка. У случају из става 1. овог члана, на даљи ток поступка примењују се одредбе овог закона о отварању и спровођењу стечајног поступка. Ако предујам не буде уплаћен у року из члана 151. став 1. овог Закона, сматраће се да не постоји правни интерес порилаца и стечајног дужника за спровођење стечајног поступка.

Чланом 153. истог Закона, прописано је да у случају из члана 152. тав 3. овог закона стечајни судија доноси решење којим: отвара стечајни поступак над дужником; утврђује испуњеност стечајног разлога трајне неспособности плаћања; утврђује да не постоји интерес поверилаца и стечајног дужника за спровођење стечајног поступка; закључује стечајни поступак. Решење из става 1. овог члана објављује се на огласној табли суда и доставља регистру привредних субјеката. На решење из става 1. овог члана жалбу могу изјавити стечајни дужник и поверилац у року од 30 дана од дана објављивања решења на огласној табли суда.

Чланом 154. истог Закона прописано је да се решење из члана 153. став 1. овог закона по правноснажности доставља надлежном органу који води регистар привредних субјеката, односно други одговарајући регистар и представља основ за брисање из тог регистра. Имовина стечајног дужника прелази у својину Републике Србије, чиме се не дира и раније стечена права обезбеђења и приоритетно намирење поверилаца на предметној имовини. Република Србија не одговара за обавезе стечајног дужника, Република Србија може ступити уместо стечајног дужника у парницу која се води по његовој тужби за наплату потраживања или предају ствари. Имовином из става

2. овог члана управа се и располаже у складу са законом којим се уређује управљање и располагање средствима у својини Републике Србије. У случају да заинтересовано лице поднесе предлог из члана 149. став 1. овог закона у погледу имовине дужника над којим је поступак стечаја закључен у складу са чланом 153. овог закона, стечајни судија ће такав предлог одбацити услед непостојања правног интереса.

Наведене одредбе Закона о стечају (чл. 150. – 154.) проглашене су неуставним одлуком Уставног суда број IУЗ-850/2010, објављеном у „Службеном гласнику РС“ број 71/12 од 25.07.2012. године и оне се не могу примењивати на односе који су настали пре дана објављивања одлуке, сходно одредби члана 60. Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“ број 109/07... 103/15), ако до тад нису правноснажно решени.

Имајући у виду цитиране законске одредбе и утврђено чињенично стање, правилан је закључак другостепеног суда да тужилца на основу одлуке државног органа – доношењу закључка о намирењу и предаји, није постала власник досуђене ствари, тј. спорног трактора, те да чињеница да је извршни поступак обустављен нема утицаја. Ово из разлога што је у периоду између доношења одлуке о додељивању ствари (08.06.2012. године) и њеној предаји (08.03.2013. године), одлуком Уставног суда (објављеној 25.07.2012. године), проглашена неуставном одредба Закона о стечају на основу које је тужена Република Србија стекла својство извршног дужника и ступила у наведени извршни поступак и у односу на који су оба ова закључка донета.

Како, дакле, до доношења одлуке Уставног суда није био донет закључак о предаји ствари тужилци као извршном повериоцу, она одлуком државног органа није стекла право својине на тој ствари, па нема основа ни за утврђивање права својине према Републици Србији и предају државине. Ова предаја није била извршена, нити је суд, сходно цитираној одредби члана 133. у вези са чланом 103. ЗИО, наложио извршном дужнику да преда ствар, а сходно одредби члана 60. став 3. Закона о Уставном суду, више се према Републици Србији ово извршење не може спровести, те је овај део захтев тужилце у целости неоснован.

Сходно одредби члана 61. Закона о Уставном суду, тужилци је на располагању стајала могућност да у року од шест месеци од дана доношења одлуке Уставног суда, којом су оглашене неуставним одредбе Закона о стечају, код надлежног привредног суда тражи спровођење стечајног поступка над ПП „ББ“, и у њему као стечајни поверилац, наплати своје потраживање на имовини стечајног дужника која је очигледно постојала.

Пропуштањем да поступи у складу са овим, тужилца је наставила да води поступак извршења према Републици Србији, која више није имала својство извршног дужника, а у односу на коју извршење није било спроведено, па се сходно одредби члана 60. став 3. Закона о Уставном суду више и не може спровести.

Правилан је став другостепеног суда да тужилца у овој парници није доказала ни основ, ни висину свог потраживања, у погледу накнаде штете, није доказано да за ту штету одговара Република Србија, те је и тај део тужбеног захтева правилно одбијен.

Осталим наводима ревизије понављају се жалбени наводи који су били предмет оцене апелационог суда, чије разлоге прихвата и Врховни касациони суд.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић